SQALLI, TALJAN ... JEW SEMIN

Ta' MICHAEL AGIUS

Jorbot mal-għadd ta' Settembru/Diċembru 1970, p. 108

KATUSA — Sq. catusa Sp. alcadus m-Għ, qadus
KECICU — Sq. ciucciu m-Għ ka-ciucciu (ka-ċuċċu)
KEMMUN — T. q. Comino m-Gr kuminon m-Għ kammun Lh kammon
KERUBIN — T. cherubino m. Lh k' rub/k' ruv. Għ karubin
KIMIKA — T. chimica m-L m-Gr Chymia-chymos-sugu) M. Għ al-kimja
KISSER — (m. Kiser) Sq. cassari m. Għ kassara
KOĊĊLA — Sq. cuccillatu m-Għ m Lh kaxol (tagħtu għaxwa, intelaq)
KONZ — Sq. conza m-Għ m-Lh qanoz (stad, firex ix-xbiek)
KOPPLA — T. cupola m-L cupa (cupula) M. Għ qobbat
KOSKSU — Sq. cuscusu Sp. alcuzcuz m-Għ kuskus
KOS — T. cosi m-L. eccu-sic) m-Lh kaxos (ra jekk kienux tassew/veru)
KRINJOLA — T. corniola Sq. criniola m-L cornelius ċekkieni ta' cornu (qarn) M. Għ qarn Lh. qeren
KURUNETTA — T. cornetta m-corno m-L cornus m-Għ qarn Lh. qeren
KUTNINA — T. cotonina m. cotone m-Għ quoton
LABARDA — T. labarda, alabarda m. Ger. helmbarte/helmparte (mannara) Larouse u Stappers igħidu m-Għ al-harbat (bajjunetta) m. Harb **(gwerra)**
LAKUMJA — Sq. liccumia m-Tork/Għ — Tork luqum/loqum m-Għ rahatul holqumi (mistrieħ tal-gerżuma)
LAMBIK/LAMPIK — Sq. lambiccu m-Għ al-anbiq
LAMPUKA — T. lampuga m Lh hapok (biż-żjieda ta' M)
LARINĠ —Sq. naranja (pron. naranha) T. arancio m-Għ narang. Pers. larang/narag
LEXXUNA — Sq. asciuna m.T ascia (n.m.m.) Lh lexon (Isien - msejħa hekk mill-għamla ta' Isien????)
LIBBIENA — Sq. libbiana — rih sħun mill-Libja) m. Libja
LILA — T. lilla Fr. lilac Sp. lilac m-Għ lilag, lilak. Pers. lilaq Tork lilaq
LINFA — Sq. ninfa m-T. m-Lat m-Gr nymphe—alla falz mara li tgħix fil-baħar, għoljiet eċċ) m-Lh lanfda m.lan (idda) ???
LUKANDA — T. locanda m-L localis/locus. m. Għ/Pers Kan (lukanda) el-kanu
LUMI — Sq. lumia m-Għ laimun, lamun Pers. limu. T. limone m-Persjan
LUMINATA — Sq. luminata m-Lumi m-Pers. limu

MADAFFA — Sq. mataffa m-Għ Madaqqat (Met)
MAĠI — T. magi m-L magus m-Gr magos m-Pers. q. magus
MAGAZZIN — T. magazzino Sq. magasinu m-Għ mahzan, Makhzan
MANNA — T u Gr. manna m-Lh man hu - x'inhu dan? Għ mann Pers. manna (x'uħud jaħsbu li manna ġejja mill-Għ.)
MANTAR — T. q mantaro (tabarro) Sq. mantali/mantarru m-Għ mamtar (kapott, incirata)
MASTIKA — Sq.mastica.T. mestice m-Fr mesteque m. Gr mastiche m-Gh.
MARDEN — (m. radden, redden) Sq. mardanu m-Għ mirdan
MARĠ — Sq. margiu m-Għ marg
MASKRA — T. maschera m-L mascha — saħħara, wiċċ ta' saħħara. Fr. mestika Sir. mstka, mastaka
MASTIKA — T. mestica m-Fr mesteque m. Gr mastiche m-Għ mestika Sir. mstka, mastaka (siġra pistacia lentiscus.) Sq. mastica.
MAŻŻRA — Sq. mazzara T. mazzera — bniedem fi xkora magħluqa b'ġebla marbuta miegħu jew ma' riġlejh u idejh marbutin u b' ġebla oħra m'għonqu biex jitfgħuh il-baħar u jgħarrquh. mill-Għ mazzarat
MESSIJA — T. messia m-L. m. Gr messias m-Lh maxiah m. mexah (dilek) Sir. mesiha Għ. masiha (masha) m-LL
MINA — T. Sq. mına m-L minare (Diez). jew m-L miniara (Rossignol) oħrajn mill-Għ mina - port) ???
MINTNA — Sq. mintina m-Għ mintina
MISK — L.muscum m-Gr moschos m-Pers musk/misk/misk Għ. mesk mis-Sanskritt muska-(haswa)
MISSIER — (1) ? T. messere m-Fr. q. messire sidi (2) Għ. MISIR-il-qassis il-kbir tal-Kurdi (razza għarbija) m-Lh Moser minn masar (talla' rabba)
MONSUN — T. monsoni m-Għ mausim (staġjun, temp)
MOSKIJA/MOSKEA — T. moskea Fr. mosquee m-Għ masgid/mesgid m. sagad (qiem)
MQAR — T. magari Sq. mascari m-Gr macarios (hieni) MAKARI m-Lh jaqor (rari)
MRAMMA — Sq. murama, maramma, muramma m-L maremma (mogħxa mgħaddra ħdejn il-baħar, marsa) m. L. maritima m-Għ. maramma m ramma (sewwa ħajt)
MUMJA/MUMMJA — T. mummia m Għ/Pers. mumia minn ħum-xama' għall-iballzmar
MUSULINA — T. mussolina Sq. musulina m. MOSUL (Mesopotamja.)
NAKRA — T. nacra, Sp. Port. nacar m-Għ. Pers. naqra, nakra

NANNA — T. nonna Sq. nanna m. Għ. pop. nannat (għal ma, nanna, mamma, l-mara ta' ziju min-naħa tal-missier, omm ukoll)
NAŻŻARENU — T. m-L Nazarenus m-Gr Nazarenos m-Lh NAZAR (minn Nazaret).
NĊIRA — T. cera lacca (cera-xama' m-L cera u lacca m-Pers Lak (żebgħa ħamra)
NIQA — Sq. naca m-Għ naqala (ċaqlaq bennen) Tork quna (sodda) (Met)
NITRU — T. nitro m-L nitrum m-Gr nitron m-Lh nether
NJAM — T. legname m. legno m-L lignum. Bil-Għ. nim, nam
OSANNA — T. osanna m-L m-Gr. m-Lh hoxi-eħlisna, salvana) u A'nna - issa) — (fittex salvana)
OSKUR/SKUR — T. oscuro m-L obscurus (ob-scurus) m- Sans. scu/sku (għatta)
PARKAN — T. baracane Sq barracan, barracani Fr. bouracan m-Għ barakan
PANTOFFLA — T. pantofola m-Fr. pantofle) sp. pantuflo m-Għ bantofli
PAPIRU — T. papiro m-L m-Gr papyros m-Għ. Masri
PAPOĊĊ — T. babuccia m Sp babuchas m-Għ papuġ m-Pers papuġ, babug
PAPPAĠALL — T. pappagallo m-Fr papegai m-Għ babagha, babagan. Għ Mas bagbagan
PIŻELLA — T. pisello Sq pisella m-L. pisum. Gr pizeli Għ Sir. bizilla Għ masri besella
QAFIS — T. cafisso Sq cafisu Sp cafiz m-Għ qafiż mill-Lh qab.
QAFTAN — T. q. cafetano. Fr caftan, cafetan. Sp u Port cafetan m-Għ khaftan, quftan, qaftan u m-Tork qaftan
QALA — T. cala Fr cale Sq. Port cala m-Għ qala, Aff. ta' fuq qala-(golf)
QALFAT — T. calafatare Sq. calafatari m-Għ gialfata, Għ pop. qalfata
QAMLA — Sq. camula m-Għ qamla
QAÑNEB — T. canapa m-L cannabis m-Għ qunnaba
QANNATA — Sq. cannata m T. canna m L canna m-Għ qenninat (flixkun)
QANNEBUS — Sq. cannabusa m-L cannabis m-Lh qanbus (T. canapuccia)
QANTAR — T. q. cantaro Sq. cantaru Sp quintal m-L cantharus m Gr kantharos m-Għ qantar, Tork qantar m-Kald. qintar
QANUN — T. canone m-Gr. kanon m-Għ qanun
QAQOĊĊA — T. carciofo Sp. alcarchofa m-Għ al-kharxuf. Sq cacocciu

m-Għ Lh. qamoxx, qumoxx (qaqoċċ tax-xewk)
QARRABA — T. caraffa. Sp u Port garrafa m-Għ qarraba, Pers karaba Kald. ruqaba (Met)
QASRIJA — Sq. casiria m-Għ Sir. qasria Lh. qaxur
QASSATA — Sq. cassata (ġelat ukoll) m-Għ qathat; pop. qaxtat
QASTAN — T. castagna m-Gr kastanon m-Għ kastana
QATRAN — T. catrame Fr. chitran Sp alquitran m-Għ qatiran Pers al-qatran
QMIS — T. q. camisa Sq. cammisa Sp camisa Fr chemise m-Għ qamis Pers Qamis
QOFFA — T. q. coffa — qfejfa għall-galletti, kelma tal-baħħara - Sp. al-cofa m-Għ quffa
QOTON — T. cotone m-Għ Sir. qutun Għ Mas. qutin
QUBBAJT — Sq. cubaitu m Għ qubbajt, qubbit, qubad m Masr q. qbit plural ta'aqbat li l-Kupti għamluha qubat
QUĊĊIJA — Sq. cuccia - soppa tas-smid mgħolli fil-ħalib biz-zokkor għal meta tagħlaq sena tarbija M. Għ. kexkia Lh qaxux/stħar-reġ, faqad
RADDIENA — Sq. riddena m-Għ raddana
RAKKMU — T. ricamo m-Għ raqama
RATAL — T. rotolo Sq . rotulu (m-T) m-Għ ratl. (RTAL Għ. artal)
RAXX — Sq. arrucciari m-Għ raxxa Lh rasses
REBEKK — (vjolin) T. ribeba, Fr rebec Sp. rabel Sq. ribbicchina m Għ RABAB (strument għamla ta' vjolin b'korda waħda)
RIŻMA — T. risma Sq. risima Sp. resma m-Għ riżma (sirjak)
ROSS — T. riso m-L m-Gr oryza Għ ruz m Pers q. ruzz
RUMANA — T. romano Sq rumanu Fr. q. romman Fr romaine m. Għ roman
RUXXMATA — Sq rasciamata m-T sciamare żegħed (għan-naħal) m.L examen. examigen m exigo — keċċa bagħat 'l barra m-Lh rex-imata (reġistru)
SABBARA — Sq. zabbara Sp. acibar m-Għ Mas. sabbara
SABORRA — T.q.savorra T. zavorra m-L saburra m sabulum (ramel) m-Lh zabur (borġ)
SAJTUN — Sq. saittuni (xewka bajda) m-Lh xait (xewka) u żjieda ta' UN
SANDLU — T. sandalo m-L sandalum m-Gr sandalon m-Għ sandal ak-tarx m. Sans "ċandana"
SAPUN — T. sapone m-L saponem m sapere (mir-riħa tfuħ) jew m-L sebum - xaħam tad-dam) Sq. sapuni. Għ u Pers sabun

SATIN — Sq. satinu m-L setinus (tal-ħarir) m L seta (ħarir; għall-bidu kienet tfisser lanzita) ? m-Lh sadin (flanella, satin)
SAWT — Sq suattu (met) m-Għ saut
SENSAL/SAMSAR — T. sensale m. Fr. censal m. Fr. q. censel m-L censualem (uffiċċjal taċ-ċnus) M. Għ semsar Lh sarser (ministru)
SERAĊIN — T. seracino m. Gr. sarakanos m-Għ xarkiin
SERAFIN — T. serafini Sp serafin m-L seraphim m-Gr serapheim m Lh. seraphim (anġli tan-nar)? m-Għ xaraf (għoli)
SERP — T. serpe Sq. serpi m L serpere (tkaxkar) m Gr herpein (tkaxkar) m Sans. sarpa (serp)
SERRIEQ — Sq. serricu m-Għ sarraq
SFINĠA — T. sfinge m Gr sphinx m sphingein (ħonoq) m. Għ isfunġ, sfanġ, isfanġ isfanġa (sifinġa - sponża) Kald. isfuġ (bla N) Aff ta' fuġ (Xfenġa) FENĠA
SIBT — (m sebgħa) T. sabato Sp sabado Sq sabbatu m-Għ sabt (al-sabt) m-Lh xabat
SIDRU — T. sdro m L. sicera m Gr sikera m-Lh xikar
SIENJA — Sq. senia m-Għ sania
SIMSMA — T. sesamo m Gr sesamon m-Għ simsima
SKARLAT — T. scarlatto Sq. scarlatu m Pers saqalat (drapp aħmar)
SKARTOĊĊ — T. cartuccio m carta m L charta Sq scartocciu, - Għ khartux
SKUFJA — T. scuffia, cuffia m L cofea. Sq. scufia m Għ kufiiat, kaffiiat, asqufiat. (Gr skoyfia)
SOFA/SUDA — T. sofa m-Għ suffah
SOKKRA — Sq succhiru m Għ Sir Lh sikra (feles)
SOMMA — T. somma m L summa (summus - l-ogħla) m. Pers xumar
SORRA (tonn) — T. sorra m L sura (polpa, żaqq tat-tonn) Sq. surra Sp sorra m-Għ sorra
SPINAĊI — T. spinacio, spinace m. Sp espinaca m Għ aspanac m Pers esfenag
SUFRA — T. sovero, sughero m-L suber m Għ Sq. suvraru, suvaru m. Għ XUBAR
SUMMAK — Sq summaccu m-Għ summaq
TABAL — Sq. tabbali/tabalu Sp atabal, timbal m-Għ Tabl
TAFTA jew TAFTAN — T. taffetta Sq taffitanu taffita' Fr taffetas m Pers taftah m taftan (baram)
TAĠEN — T. tegame m L tegere (għatta) m. Għ tagin m Kal. taġen
TAJN — Sq taiu Fr. q. tai m Għ tain m Per tin
TAKKWIN — T. taccuino m Għ taquim Lh thoken (somma, numru)

TAMBUR — T. tamburo Sq tamburu m Għ tambur, tabal m Pers tambur
TAMBAR/TANBAR — Sq. tamburari m Tambur
TAPTAP — Sq. taptapiari m Għ dabdaba (ħabbat iż-żarbun mal-art hu u miexi)
TARA — T. tara Sp tara m-Għ tarah/tarhah (Lat tara m-Għ)
TARIFFA — T. tariffa Sp. tarifa m-Għ tagħrifa, ta' rifa minn a' raf (għaraf)
TARCHIJA — Tal. q. tarchia m-Għ kelma tal-baħħara
TARTANA — T. tartana Sp tartana Fr tartane m-Għ taridah
TARTRU — T. tartaro m-L tartarum Sq tartaru m-Għ Pers durd (ħmieġ) (pop Turt wara saret turtur)
TARZNA — T. q. terzana Sq. tarsana, tirzana m-Għ dar es-sin'a (dar /ħanut tas-sengħa) (T. arsenale Fr. arsenal. Port arcenal Sp arsenal — m Għ
TAZZA — T. tazza (kikkra kbira. Sp. taza m-Għ tasa (kikkra, buqar ċkejken, tazza) Pers, tassa
TEBUT — Sq. tabutu, tabbutu Sp. ataud m-Għ tabut (twiebet-Għ tauabat)
TENTUXA — minn Tentex T.q. tanticcia, tanticchia m.T. tanto) Għ tantuxa Sir. danduxa (Għ tanataxa (Sir) danadaxa
TIGAN — Sq. tiganu m-Lh agan (T.tegame m-L tegere (għatta) m-Lh Ara TAĠEN
TIGRA — T. tigre m-L tigris m-Gr tigris m Pers tigri (vleġġa, aktarx semmewha hekk minħabba l-ħeffa tagħha)
TJARA — T. tiara m-Pers tiara — turbant kbir li kienu jilbsu s-slaten Persjani fl-imgħoddi
TOMNA — (kejl) — Sq tumminu m-Għ thumna h timnah
TOPAZJU — T. topazio m-L topatius m-Gr topazion mis-Sans topas **m Tap (idda)**
TOPPU — Sq. tuppu m. Tork tupe'. Fr toupet Cek ta' toup (Fr. q) (troffa xagħar)
TREWWU — Sq treu Għ tirifulun Lh tur (iġġerra)
TRIETAQ — Sq. tritacchia m-Għ tartaqa (tertaq)
TUDUN — Sq. turuni, tuduni m-Għ turani (tajra tal-iġbla)
TULIPAN — T. tulipano m-Tork tulbend, dulbend (turbant — mix-xebħ tiegħu Pers. dulband. Ara Turbant
TURBANT — Sq. turbanti m-Tal turbante m. Pers dulband (dul-madwar, band - faxxa) Sp. turbante m Pers.
VALIĠĠA — T. valigia (bagoll) m-L vidulitia (vidulus - borża) Diez. Oħrajn m-Għ waliha (Valiha) (xkora kbira) Pers. ualike

VASKA — T. vasca m-L vascus (battal, vojt) m-Għ saqa (seqa) Masqa (misqi) Met. V għal M
VERANDA — T. veranda Port. varanda m-Pers. varanda
VERMILJU — T. vermiglio m. L vermiculus Cek. ta' vermis m-Għ quermes (dudu ta' lewn aħmar sabiħ)
XALATA — Sq. scialata m Kal xalata m xelaħ (għadda ż-żmien fix-xejn, tgħażżen) xoloh (gawda, ta' gost/pjaċir, ferraħ)
XALL — T. scialle Sq sciallu Sp chal m-Għ, xal Pers xall Ku, Xamm
XAWWATA — T. schiacciata Għ xauuata (mxawta)
XIROPP — T. sciroppo Gr syrop m-Għ xurb
XITAN — T. satana m-Għ xajtan, xitan m-Lh satan (għadu)
XLOKK — Sq. scialuccu, Sp. xaloque, jalouqe, xeloque, (Catalan) xaloch T. scirocco (Valenzja) jaloch, Fr. chelouq m-Għ xuruq (tlugħ ix-xemx)
XMARA — Sq. ciumara m T. fiume (F taljana -C fl-isqalli) m-L Flumen. Roudanovsky igħid li xmara' ġejja mis-Sem (Għ) ximar minn xamara (xammar) billi r-ragħajja għarab eċċ fil-ġiri tagħhom f'xi barr kbir (deżert) meta kien ikollhim jaqsmu xmajjar, u widien eċċ kien ikollhom ixammru (jtellgħu) ħwejjġhom 'l fuq u hekk tnisslet il-kelma "xmara" (min Xammar)
ZEKKA — T. zecca m- Għ sekka, sikka (konn li jistampa flus tal-metalll) Hindus. sikka.
ZOKK — Sq. zuccu m-Għ saq. Lh sek
ZOKKOR — T. zucchero, Sq. zuccuru, Sp azucar Fr sucre m-Għ. sakkar, sokkar Pers. xakar Sans. sarkar (zokkor)
ZAGARELLA — T. zaccherella, Sq zagarella m-T u zagaredda Ċekkieni ta' zacchera m G.q zahar (qatra) (Zacchera tfisser tajn li jeħel mad-dbielet, qliezet eċċ). Aleppo igħid m-Għ sarida (strixxa tal-ġild
ZAGHFRAN — T. zafferano. Sp azafran m Għ za' fran
ŻAMBUR — Sq zammu (lattante — għax meta jitħallat mal-ilma jieħu l-lewn tal-ħalib) m-Għ zambur (żunżan bagħli)
ŻAVORRA — bħal sabarra
ŻBARRA — T. sbarra m-T barra m-L barra m-Għ barra
ŻBIB — Sq. zebbibbu Sp acebibe m-Għ sibib, zabib
ŻEJTNI — (minn żejt) Sq zaituni (għamla ta' żebbuġ) Sp aceituni m-Għ zaituni
ŻERNAQ — Sq zurnicari (kħal) m-Għ zarraqa (għamel iżraq) Sir. zarnaq (żerżaq)
ŻERU — T. zero m T.q. sefiro m Għ sifr Lh zer (kuruna għamla ta'0)

Ara ċifra

ŻIBEL — T. romanjol zibala Għ zibl Kald. zebel Lh zebul

ŻIMARRA — T. zimarra m-Sp zamarra (ġiċld ta' tieni - muntun) m-Għ sammur ġild ta' annimal m-Fen. zamar - għażel, fired

ŻINŻEL — Sq. zinzulu T. zenzero ,zizzifo m-Gr zizyphon, zingiberis (ġinġer) m.Għ ganzebil Malti u sqalli għas-siġra

ŻIR — Sq. ziru, nziru m-Għ zir Lh sir

ŻRINĠ — Sq. larinci m.Għ Berb garan (met) u Z.Lh xorez, xriz u N (ħanex)

ŻMERALD — T. smeraldo m-L m-Gr smaragdos Sans asma (ġebla, ħaġra) marzakata (żmerald) Għ. zamurad, żumurrad